

ՎԱՐՈՒԺԱՆ ԽԱՍՏՈՒՐ

ՎԱՐՈՒԺԱՆ ԽԱՍՏՈՒՐ
(ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՍՈՒՐԵՆԻ ՍԱՀԱԿՅԱՆ)

Գրող, հրապարակախոս, թարգմանիչ:
Հայաստանի գրողների միության անդամ:
Բազմաթիվ գրքերի հեղինակ է:

Ծնվել է Երևանում 1961թ.: Ավարտել է Երևանի Խ. Աբովյանի անվան մանկավարժական ինստիտուտի բանասիրական ֆակուլտետը:

Տպագրվել են նրա «Երկխոսություն», «Ժամադիտակ», «Սպասում», «Փառապսակ», «Լույս Զվարթ», «Առհավություն», «Բանականության ողբերգությունը», «Երազի երկինք», «Երևանյան բռնեմ», «Քառյակներ», «Մայրաքաղաքներ Հայոց», «Մարդեղություն» գրքերը: Հեղինակ է բազմաթիվ գիտական և հրապարակախոսական հոդվածների:

Նրա թարգմանությամբ լույս են տեսել Օմար Խայյամի «Ռուբայիներ» (1993թ.) և Մահթումկուլի Ֆրագիի «Հատընտիր» (2014թ.) գրքերը: Կատարել է բազմաթիվ թարգմանություններ արևելյան, եվրոպական և ամերիկյան գրողներից: Թարգմանել է դազախ դասական և ժամանակակից գրողների ստեղծագործություններ: 2024 թ. Մահթումկուլի Ֆրագիի ստեղծագործությունների թարգմանության և հայ-թուրքմենական մշակութային կապերի ամրապնդման համար արժանացել է Թուրքմենստանի նախագահի Պատվո շքանշանին:

ISBN 978-9939-973-06-7

9 789939 973067

ՀԱՄԵՂ ԱՅԲՈՒԲԵՆ

Արևի նման ես ունեմ գլխիկ,
Ինձ անվանում են արևածաղիկ:

Ն հ ա

Ալոճն եմ՝ պտուղ, քաղցր ու կարմիր,
Ուլունքի նման ինձ թելին շարիր:

Բալն եմ կարմրաթուշ, բալը՝ լուսերես,
Ծաղիկ եմ հագնում ճերմակ հարսի պես:

Բազուկն եմ հպարտ՝ ուռած ու կլոր,
Ես խոհանոցում շատ եմ կարևոր:

Գաթանն եմ, գաթան՝ բռնեք ինձ քնքուշ,
Ներսույնս լցված խորիս է անուշ:

Գազարն եմ՝ տեսքով սուրճայր ու երկար,
Բուժիչ է հյուսիս ամենքի համար:

Դեղձն եմ՝ այտերս տաք ու ծիծաղկոտ,
Քաղցր եմ, սակայն մաշկս՝ փշփշոտ:

Դ Դ

Դաղձն եմ՝ առվակի ափին եմ ապրում,
Ինձնից շատ համեղ թեյ եմ պատրաստում:

Ելակն եմ պայծառ՝ տեսքով կարմրուն,
Հատապտուղ եմ համեղ ու սիրուն:

Երիցուն եմ ես, ծաղիկ եմ նրբին,
Թերթերս՝ ճերմակ, իսկ ներսս՝ դեղին:

Զկեռն եմ՝ թթվաշ, զկեռն՝ բարի,
Եվ ունեմ քնքուշ համը անտառի:

Ջանգալն եմ՝ շուրթիս ցող է ու շաղիկ,
Դաշտերի զարդն եմ և սիրուն ծաղիկ:

Էջն եմ այս գրքի, թերթեր ինձ զգույշ,
Վայելեք հասնել Այրուբենն անուշ,
Այնտեղ կգտնեք բույրեր գույնզգույն,
Շողշողուն մրգեր, ծաղիկներ սիրուն:

Ընկույզն են՝ ամուր, միջուկս՝ համեղ,
Ես թխվածքների պարծանքն են շքեղ:

Ընձախտոն են ես՝ սարերին սովոր,
Կապույտ տեսակն շատ է թունավոր:

Թուզն եմ անուշիկ՝ սպիտակ եմ և սև,
Անչափ սիրում եմ ես պայծառ արև:

Թութն եմ՝ շողշողուն և համեղ եմ շատ,
Ինձ թափ են տալիս առատ ու առատ:

Ժանգալն եմ, չկա բանջար ինձ նման,
Հացին տալիս եմ յուրովի մի համ:

Ժամացույցն եմ ես՝ սլաքներ դեմքիս,
Պտտվում եմ, որ... չուշանաք դասից:

Ինքնատն եմ ես՝ կրակ իմ փորում,
Տատիկը ինձնով թեյ է պատրաստում:

Իլենին եմ ես՝ թուփ եմ գույնզգույն,
Բակ ու փողոց եմ շքեղ զարդարում:

Լոլիկն եմ կարմիր՝ հպարտ, ցնձագին,
Բանջարեղենի փքված թագուհին:

Լավաշն եմ փրփուր՝ բարակ, ծաղկածոց,
Թոնիրից ծսված ես հացն եմ Հայոց:

Իսնձորն եմ՝ ծառից կախվել եմ պոչով,
Նույնիսկ իմ կանաչ թուշիկն է համով:

Դե Դե

Իսաառուտիկն եմ ես՝ ժպիտով դեղին,
Սերմերս պարող տանում է քամին:

Ծիրանն եմ՝ ոսկե լույսով եմ խայտում,
Ինձնից արևի մեղր է կաթում:

Ծիածանն եմ ես, երկնում եմ շողում,
Երբ անձրևի մեջ արևն է լողում:

Կեռասն են քաղցր՝ պտուղ լուսավոր,
Տեսեք՝ որքան են գծերս կլոր:

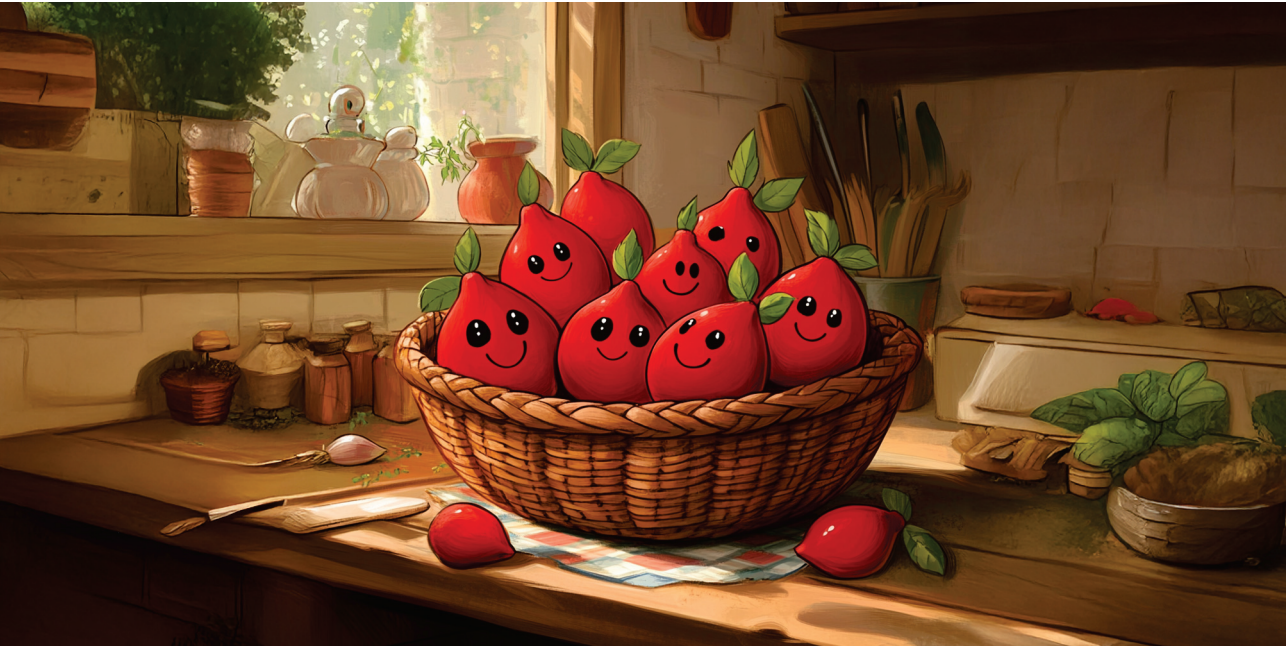
շ Կ

Կաղամբն են՝ ճաշի պարծանքը համեղ,
Մազերս՝ գանգուր, թփերս՝ շքեղ:

Հոնն եմ ես թթվաշ՝ կարմիր ու սիրուն,
Նախշուն անտառի բույրերն եմ բերում:

հ հ

Հասմիկն եմ, ինձնից սիրունը չկա,
Չէ որ դարձել եմ անուն աղջկա:

Ձնծաղիկն եմ ես՝ ձյան մեջ եմ ծնվում
Իմ աչիկներով գարուն եմ բերում:

Ձմերուկն եմ ես՝ քաղցր, հյութալի,
Ամեն մի ծառավ մարդուն ցանկալի:

Ղափաման եմ ես՝ մեղրանուշ, սիրուն,
Զիր ու չամիչ է լցված իմ փորում,
Ներսունս արմավ, ընկույզ ու բրինձ,
Համով ու հոտով ճաշակեցեք ինձ:

Զ Է

Ճակնդեղն եմ ես, ձեզ բո՞ղկ եմ թվում,
Ինձնից է ճերմակ շաքարը ծնվում,
Ես տաքուկ հողի գրկից եմ գալիս,
Իմ քաղցր համը բոլորին տալիս:

Մեղրն եմ անուշ, մեղրը ծորուն,
Ինձ ծաղիկներից բերում է մեղուն:

Մանուշակն եմ ես՝ փոքրիկ, սիրունիկ,
Իմ թերթիկներին պարում է երկինք:

Յասամանն եմ ես՝ բույրս է հոսուն,
Եղրևանի են ինձ նաև ասում:

Յուղն եմ՝ գույնը իմ դեղին է, ցլուն,
Ինձ կարագից է մայրիկը հալում:

Նուշն եմ, ես տեսքով դեղձի եմ նման,
Բայց կորիզ ունեմ՝ համով, քաղցրահամ:

Նուռն եմ՝ հյութալի և կարմիր հատիկ,
Ինձ քարերին եմ քանդակում մարդիկ:

Շագանակն եմ ես՝ ինձ շատ են սիրում,
Եվ իմ անունով կոչվել է մի գույն:

Շուշանն եմ՝ դաշտի հոտավետ ծաղիկ,
Թերթիս խաղում է նախշուն թիթեռնիկ:

Ողկույզն են՝ ճուրից կախված երագուն,
Լուսե հատիկն են խաղողի նագուն:

Ռ ռ

Ոսպն են ու թեն տափակ են, փոքրիկ,
Եփվում են, դառնում շատ համով ճաշիկ:

Չիր եմ, չամիչ եմ, ես չոր եմ արդեն,
Որ ձմռանը ինձ անուշ վայելեն:

Գ չ

Չիլսանն եմ չիկսած, տերևներս՝ թավ,
Իմ բուն անունն է, ճիշտ եք, փշարմավ:

Պանիրն եմ, գիտե՞ք արդյոք իմ մասին,
Կաթից դառնում եմ ուտելու լուսին:

Պաղպաղակն եմ ես՝ սառն ու համովիկ,
Հալչում եմ, դառնում շատ անուշ կաթիկ:

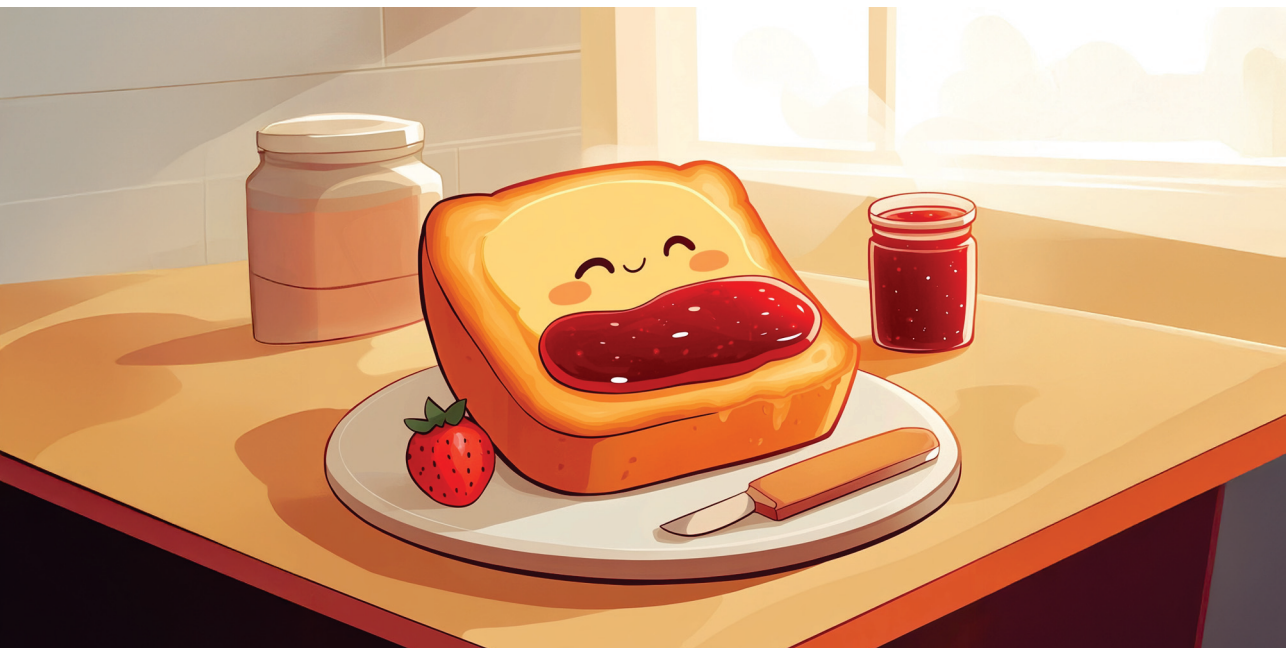

Ջուրն են քրքչան՝ սարերից գալիս,
Ապրելու ուժ են ամենքին տալիս:

Լ զ

Ջենն են մրգահամ՝ աչքերով փայլուն,
Հաց ու կարագին պատկել են սիրուն:

Ռ ռ

Ռեհանն եմ, գույսս երբեք չեք խառնի,
Կախարդ փերին եմ ճաշի, աղցանի,
Բոլոր ճաշերին տալիս եմ նոր համ,
Ուրիշ ոչ մեկը չկա ինձ նման:

Սեխն եմ բուրավետ, միջուկս դեղին,
Արևից շիկնած՝ քնել եմ հողին:

Մոխն եմ և չկա ինձ պես համեմունք,
Եթե ինձ կտրես, կթափես արցունք:

Վարունգն եմ կանաչ, վարունգը բարի,
Կեղևս՝ բարակ, ներսս՝ ջրալի:

Զ Կ

Վարդն եմ բուրավետ, ծաղիկ աննման,
Ով որ ինձ պոկի, կծակեմ նրան:

Տորթն եմ տոնահամ, ինձ շատ են սիրում,
Վրաս գույնզգույն մոմեր են վառում:

Մ Կ

Տանձն եմ, թշերս՝ կարմիր ու դեղին,
Երբ շատ եմ հասնում, կաթում եմ հողին:

Ր Ր

ր ր

Ր-ն եմ ես փափուկ, հնչյունն եմ ցնծուն,
Շատ քիչ բառեր են ինձնով սկսվում,
Ցանկացած բառում եթե ես եղա,
Նրբացնելու եմ հնչելը նրա:

Ցորենն եմ՝ եկած արտից ոսկեհեր,
Իմ ալյուրից է թխվում հացը ձեր:

Ցնցուղն եմ, ձեզ լոկ ամանն եմ թվում,
Իմ երկար քթով բույսեր եմ ջրում:

Ուրցն եմ, բերել եմ սարերի բուրմունք,
Որ դառնամ անուշ թուրմ ու համեմունք:

Պ և ու

Ունարն եմ, ինձնից պատրաստում են դեղ,
Ժպտաթուշիկ եմ և շատ եմ համեղ:

Փշերիս մեջ են պտուղներս շատ,
Դրա համար էլ կոչվում եմ փշատ:

փ փ

Փետրախոտն եմ ես՝ ճոճվում եմ կայտառ,
Վարսերս՝ ծփում, ցողունս՝ երկար:

Քրքումն եմ, գույն եմ տալիս ճաշերին,
Ասես, թե լինեմ արևի փոշին:

Քաջվարդն եմ՝ թփիս չկա ոչ մի փուշ,
Բույրս՝ հոտավետ ու շատ է անուշ:

Եւ և

Եվ տառն եմ, երեք հնչյուն եմ ծափում,
Եվ իրար տարբեր մտքեր եմ կապում,
Թեև մի տառով չունեմ մեծատառ,
Բայց բառերի մեջ ես շատ եմ կայտառ:

Օղարիթն են, միջուկս է բաց,
Վրաս շաքարի փոշի է ցանված:

Օշարակն են ես, շատ են սիրելի,
Մրգերից ծնված հյութն են ցանկալի:

Ֆ-ն եմ՝ ոլորուն տառը հայկական,
Ծառին փաթաթված օձի եմ նման,
Այբուբենի մեջ շատ ուշ եմ մտել,
Դրա համար էլ վերջում եմ դրվել:

Մենք ավարտեցինք Այբուրենն Հայոց՝
Գրված Մաշտոցի լույսով ստեղծագործ,
Տեսա՞ք... տառերն էլ լինում են համեղ,
Այն մայրենիի հրաշքն է շքեղ:

Տառերը մեր անուշիկ պտուղների են նման,
Ու տալիս են աշխարհին բառեր հյութեղ, հուրհրան,
Փառավոր են ու ծորուն հնչյունները մեր հասուն,
Լուսահամ է և կիզուն Հայոց լեզուն հրկիզուն:

